

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

AZ UJ VÁMTARIFA VÉGLEGES DATUMA. Bukarestből táviratozzák: A kormány végleg elhatározta, hogy az új vámtarifát április 14-én lépteti életbe. Azokat az árukat, melyeket április 13-án adtak fel és legkésőbb április 24-ig érkeznek az országba, még a régi tarifa alapján vámolják el.

A REGÁTI POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVET KITERJESZTIK AZ EGÉSZ ORSZÁGRA. Gropsian Mihály dr. bányászati szenátor nyilatkozatot tett a Déli Hírlap munkatársa előtt a parlament legközelebbi munkatervéről és hangoztatta, hogy az okmányok polgári törvénykönyvet kiterjesztik az egész ország területére. De kiterjesztik majd a magyar polgári perrendtartást is a gyorsított eljárásról szóló törvénnyel kapcsolatban.

JUGOSZLÁVIA MOZGÓSÍT? Oravicáról érkezett jelentések szerint a jugoszláv kormány a határmenti községekben összeírta az összes járműveket és a munkára menő férfiak naponta kötelesek jelentkezni a csendőrségen. Magánertesülés szerint a jugoszláv kormány az öt legfiatalabb korosztályt mozgósította.

ESPERESI MÉLTÓSÁGATÓL MEGFOSZTOTT REFORMÁTUS LELKÉSZ. Nagyváradról jelentik: Tarnóczy Alajos nagyváradi református esperes ellen feleletes egyházi hatósága eljárást indított, mert újságírói működésével az esperesi méltóságon esorbát ejtett. Az egyházkerület tanácsa Tarnóczyt felmentette, míg most a Makka i Sándor dr. püspök elnöke alatt működő egyházi főtörvényszék Tarnóczyt esperesi rangjától megfosztotta. Az ítélet nem érinti Tarnóczy lelkesi állását, amelyet továbbra is megtarthat.

CISAR NEM LESZ JOGSZERINTI SENÁTOR. Bukarestből jelentik: Hónapok óta tartó vita és hírlapi polémia után vajjon Cisar érsek vagy pedig Majláth Gusztáv gróf gyulafehérvári püspök legyen-e a jogszerinti szenátor, tegnap annyiban döntött a szenátus, amennyiben Cisar érseknek a jogszerinti szenátorságra való jogosultságát nem ismerte el és kérésével elutasította. Ezek után már semmi akadály sem lesz annak, hogy Majláth gróf püspök jogszerinti és érdemszerinti szenátorságát előismerjék.

HÁBORU OROSZORSZÁG ÉS KINA KÖZÖTT. Londonból jelentik: A kantoniak nagy nyári hadjáratot készítenek elő Peking ellen. Az orosz szovjet erős csapatállításokat rendelt el Kelet-Sibériába a kínai határ felé. Negyven ezer mongól lovasság orosz tisztek vezetése alatt átlépte a kínai határt. A háboru kitörtnek tekinthető.

Öngyilkos aradi bankigazgató aki buskomorságban revolvert irányított szívének

Arad, április 10.

Nagy feltűnést keltő öngyilkossági kísérlet tartja izgalomban Arad városát. Gellényi Géza, az Aradi Ipar- és Népbank igazgatója, aki Hehs Béla vezérigazgató elhalálása óta a bank ügyeit vezette, tegnap délután hat óra körül lakásán öngyilkosságot kísérelt meg. Az igazgató revolvert szegzett szívének, a golyó azonban célt tévesztett és két centiméterre a szív alatt hatolt a testbe.

Gellényi állapota rendkívül súlyos. Az életunt igazgatót egyelőre a lakásán ápolják és amennyiben állapota megengedi, az egyik aradi szanatoriumban fogják elhelyezni. Nemrég halt meg Gellényi felesége és azóta az igazgató állandóan lehangolt és buskomor volt. Idegei a bank vezérigazgatójának halála óta még jobban megviselődtek és környezete azt hiszi, hogy az öngyilkosság oka buskomorosság volt.

Lupu parasztpárti vezér nyilatkozata a kisebbségi kérdésről, a liberálisokkal való együttműködésről és a nemzeti koncentrációs kormány megalakításáról

Temesvár, április 10.

A román belpolitikai életnek szenzációját képezte mintegy két hónappal ezelőtt az a tény, hogy Lupu Miklós dr. a Vaida kormány volt belügyminisztere szakított a román nemzeti parasztpárttal, abból kilépett és elnöke alatt felelevenítette a régi parasztpártot. Ebben a mozgalmában néhány képviselőtársa követte. Lupu dr. azóta szakadatlanul járja az országot, népgyűléseket tart és szervezi a pártját. Szervező körútján a ma megtartandó nagy népgyűlésre Temesvárra érkezett. A pártvezér a kisebbségi kérdésről, a parasztpárttal a liberálisokkal való együttműködéséről és a koncentrációs kormány tervéről a következő nyilatkozatot tette a Déli Hírlap munkatársának:

— Azt a szót, hogy kisebbségi kérdés — mondotta — nem ismerem.

Politikámnak alapvető része, hogy ennek az országnak lojális, kötelességeit és kötelezettségeit egyformán teljesítő polgárai vannak, akiket egyformán kell részesítenünk nyelvre és vallásra, valamint nemzetiségre való tekintet nélkül a polgárjogokban. Megkülönböztetni ennek az országnak a lakosságát, hogy román, német vagy magyar nem lehet és nem is opportunus. Bánjunk civilizált államhoz méltóan ennek az országnak minden polgárával,

adjuk meg az ország minden lakosa számára a teljes vallási, nyelvi és iskolai szabadságot,

mert ha ezt megadtuk, kétszeres iramban halad előre az ország konszolidálása, az a konszolidálás, amelyet az ilyen hiábavaló kérdéseknek a latolgatása csak hátrébe szorít. Mert azt az energiát, amelyet a nemlétező kisebbségi kérdés elintézésére akarnak úgy román

mint kisebbségi részről felhasználni, hasznosítani lehetne az ország közügyeinek az érdekében.

— Hogy a vezetésem alatt álló parasztpárt elővédje a liberális pártnak, nem más, mint rágalom. Mi dolgozunk és szervezkedünk. Ha nem sikerül kormányra jutnunk egyedül, akkor — itt nyíltan kijelentem, —

bármelyik olyan politikai párttal hajlandók vagyunk együttműködni,

amely garanciát nyújt arra, hogy elveink és politikai programunk egyrészét nemcsak magáévá teszi, hanem azt a gyakorlatban meg is valósítja. Ilyen feltételek mellett együttműködünk bármelyik párttal. De valótlanság, hogy a liberális párttal bármilyen megállapodásunk lenne.

— A nemzeti koncentrációs kormány megalakítását szükségesnek tartom

és a mai körülmények között helyénvaló is volna. A magam részéről támogatom minden olyan kormányt és koncentrációt, amely valósággal tudja a rendet az országban fentartani.

g—d.

Számtalan gyilkosság után elfogtak egy rablóbandát

Nyitra, április 9.

A Vág völgyi Takarékpénztárt négy felfegyverzett férfi világos nappal kifosztotta és a bankba belépő Gajdusik Károlyt, valamint egy parasztasszonyt agyonszúrtak. A haramiák kézrekerítésére ötszáz csendőrt rendeltek ki. Egész hadjárat fejlődött ki a gazembereket üldöző csendőrség s rablóbanditák között. A csendőröknek végre sikerült Markl Mátyás, Kiss Ferenc és Balogh Gyula veszedelmes gazemberek személyében a tetteseket ártalmatlanná tenni. A negyedik banditát Andrassy Dezsőt a csendőrség agyonlőtte. Kiss Ferenc föredelmes vallomást tett és elmondta, hogy sok gyilkosság terbeli a banda lelkét. A banda hajszolása egész Szlovéniát izgalomban tartja. A haramiák menekülésük közben még három embert halálra sebeztek.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 3'25, Párisban 15'00

Temesvári magánárfolyamok 1927 április 10-én reggel
(A Kereskedelmi és Gazdasági Bank devizaosztályának árfolyamai)

Minden pénzem mellett három számjegyet áll. Ezek közül az első átutalást jelent pénzben, a második áruban, a harmadik bankjegyet közpénzesen.

Angol font: 816'00—818'00—820'00, dollár: 167'00—167'50—168'00, dinár: 2'96 külföldi, 2'90 belföldi, 2'90 effect, hollandi forint 67'20—67'40—67'50, francia frank 6'64—6'67—6'70, olasz lira: 8'13—8'16—8'20, cseh korona: 4'98—5'00—4'90, osztrák silling 23'60—23'70—24'00, német márka: 39'90—40'10—40'20, magyar pengő: 29'40—29'50—29'70, svájci frank: 32'30—32'50—32'60

Terményárak:

Buza 820, árpa 500, rozs 560, zab 520, tengeri 460 lei métermázsánként ab feladóállomás.

Megnyílt a gyárvarosi Str. Dacilor (Fő-utca) 36. sz. alatt **BALOG** modern férfi-ruhaszalonja Nagy választék külföldi szövetekben.

Tölgyfaparketta

minden mennyiségben kapható

Mundus és Borlova-Armenisi Faipar

R.-T.-nál

Timisoara.

Telefon: 962, 2162.

A világháború volt a közvetlen oka annak hogy a báziai vágányt 1914-ben nem lehetett kihelyezni, de most már nem szabad a fontos kérdést halogatni, mert a vasut sem ellenzi a végleges rendezést

Temesvár, április 10.

A báziai vágánynak Temesvár város belső területéről való kihelyezéséről több mint husz esztendő óta rengeteg cikk jelent meg a lapokban. Midennek ellenére szükségesnek tartottuk ezt az ügyet új ből felszínre vetni, mert a város elsőrendű érdeke, hogy felszabaduljon az a belső terület, amelyen a báziai vágány végighúzódik és a város fejlődését, forgalmát és biztonságát állandóan lebélyőzza. Mult heti cikkünk városzerte élénk visszhangot keltett és éppen erre való tekintettel elhatároztuk, hogy ezt a cikksorozatot folytatjuk. A vágány kihelyezésének szükségességéről ugyanis mindenki meg van győződve, de a meggyőződés csak lassan tud cselekvéssé érlelődni. Éppen azért az „ordítókápu, kiáltás város” régi elvére helyelkedünk és addig ismétéljük újra és újra a kihelyezés szükségességét, amíg végre mégis csak megtörténik ez.

Elmentünk a temesvári vasut-igazgatóságra, ahol erről a dologról informálódni kívántunk. Az igazgatóság egyik magasrangú tisztviselője, aki már évtizedek óta áll szolgálatban, a következő kijelentést tette:

— Temesvár városának régi kívánsága, hogy a báziai vágány kikerüljön a város belső területéről.

Már akkor szó volt erről, amikor még állottak a régi vár-sáncok és a kérdés valósággal akuttá lett, amikor a régi várfalakat lebontották. Akkoriban sikerült is a városnak elérnie, hogy az orsovai vágányt, amely ugyancsak a város belső területén a báziai vágánnyal együtt haladt és a jelenlegi belvárosi mozi táján ágazott ki, elhelyezték.

A báziai vágány azonban továbbra is megmaradt állandó bajnak. A régi osztrák-magyar monarchia katonai vezérkara ellenezte ugyanis vágánynak a városból való kihelyezését. És pedig kicsinyes bürokráciából tette azt. A vágány áthelyezése esetén ugyanis a felvonulási terv bántó részleteit némiképpen módosítani kellett volna, ettől pedig a katonai copf irtózott. Végre 1914 tavaszán Telbisz Károly dr. polgármester és Hoitsy Gedeon akkori vasut-igazgatónak sikerült a hadvezetőséget rábírní, hogy adja beleegyezését a báziai vágány áthelyezéséhez. Megállapították, hogy a munkálatok nyolcszázötvenezer koronát tesznek ki, amiből Temesvár városa ötszázezer koronát vállalt magára. Akkor is úgy tervezték, hogy a vágányt a módosi hidon keresztül vezetik a város körül és Kisoda mellett kapcsolják bele a régi pályába. Az új pályának már meg is tartották a közigazgatási bejárását és a munkálatok megkez-

désének határideje 1914 július elsejére volt kitűzve. A terv annyira komoly stádiumban volt, hogy már a szükséges építési anyag beszerzéséhez is hozzáfogtak. Jött azonban a háború és a vágány kihelyezése elmaradt. Azóta aztán csak most került újból szóba ez az ügy.

Munkatársunk azután felkereste Cristea Szilviusz vasutigazgatót, akit ebben a kérdésben meginterjúvolt. Arra a kérdésre, hogy szükségesnek és időszerűnek látja-e a báziai vágánynak a városból való kihelyezését, ezt válaszolta:

— Magának a vasutnak tulajdonképpen nincsen szüksége arra, hogy a báziai vágány a városból kikerüljön.

A vasut azonban közérdeket is szolgál és viszont a vágánynak kihelyezése városi közérdek. Eszerint tehát a vasut maga nem ellenzi a vágány kihelyezését, sőt a maga részéről készségesen elősegíti ezt a tervet

— Mit gondol, igazgató ur, mennyi kiadásra volna szükség ennek a munkálatnak az elvégzésére?

— A vasut ezzel a tervvel már foglalkozott és pontos számításokat eszközölt. Hozzávetőlegesen negyven millió leire volna szükség ahhoz, hogy a báziai vágány új elhelyezést kapjon. Ez a negyven millió lei soknak látszik ugyan és az is, de ha azt vesszük, hogy a háború előtt majdnem egy millió koronába került volna a kihelyezés, az átszámítás alapján a negyven millió lei egyenlő a régi összeggel.

— És ki viselje ezt a kiadást?

— Ennek eldöntése már nem tartozik rám. Ez a város és a közlekedésügyi miniszterium dolga. Erre nézve nekik kell megállapodniok. A temesvári vasuti igazgatóságnak legfeljebb az a köze lesz az ügygel, hogy vagy maga végzi, vagy pedig ellenőrzi majd a munkálatokat.

— Igazgató ur véleménye szerint hová kellene az új báziai vágányt helyezni?

— Nincs más választás, mint a régi terv, amely különben jó is. Szabadfalu állomástól körülbelül nyolc kilométernyi hosszúságban új pályát kell építeni a báziai vágánynak ama részéig, ahol Kisoda mellett

abból a Buziás felé való elágazás van.

Ez együtt járna azzal, hogy a kisodai vasuti állomást is vagy hat-százötven méternyi távolságra át kellene helyezni, illetve egy új állomást építeni.

— A módosi hid mostani állapotában alkalmas volna a forgalom lebonyolítására?

— Ha csak kicsiny mozdonyok járnának már Temesvárról Bázias és Resica irányában, igen. Ez az állapot legfeljebb átmenetileg maradhatna így. Véglegesen azonban ezt a forgalmat nem lehet kis mozdonyokra berendezni. Azért tehát szükséges volna, hogy ott megfelelő hidról gondoskodás történjék. Annak idején, amikor a módosi hidat megcsinálták, számoltak azzal, hogy valamikor ott kettős vágány lesz és azért a hid alapját már a kellő szélességgel építették meg. Azonban csak az alap felére került hid. Most csak azt kellene tenni, hogy az üresen és kihaszíratlanul álló alaprésze megfelelő erősségű és teherbírásu új vashid szerkezetet rakjanak. Mellette megmaradna a régi vashid és ezt a Módos irányában haladó vonatok használnák, de igénybevehetnék olyan Bázias felé menő vonatok is, melyek előtt kis mozdony van.

— Szóval igazgató ur is úgy találja, hogy a vágány kihelyezése könnyen megoldható?

— Természetes. Az egész csak pénzkérdés. Negyven millió lei. Kérdés: honnan és ki fogja ezt a pénzt előteremteni? Erre a kérdésre a választ keressni nem az én feladatom.

Ezt a nyilatkozatot kaptuk a vasutigazgatóságon. A magunk részéről azt hisszük, hogy a negyven millió szükséglet egyes tételeit mérsékelni lehet majd, viszont annak a tíz millió számításnak, melyről mult cikkünkben szoltunk, egyes tételeit fel lehet emelni. Mihelyt aztán két számítás találkozik, könnyebb lesz a pénz előteremtéséről is gondoskodni. Annyi bizonyos, hogy a báziai vágány tovább már nem éktelenkedhetik a város testén és ez aktuálisá teszi, hogy a kihelyezéséhez szükséges pénz is előteremtődjék.

Félegyházi

Román szobrász harca Amerikában a vámosokkal szobrai művészeti jellegének elismertetéséért

Newyork, április 10.

A szövetségi vámtörvény értelmében művészeti tárgyakat vámentesen lehet importálni Amerikába. A vámszabályzat előírja, hogy mit lehet művészeti tárgynak tekinteni. Eszerint ahhoz, hogy valamit művészeti tárgynak tekint-hessenek, az szükséges, hogy a művészi termék a prezentált objektumot igaz proporcióban tárja fel. Eddig sem a meghatározással, sem a művészi objektumokkal nem volt baj. Az első eset, hogy a kettő között éles összeütközés támadt, most következett be, amikor Constantin Brancusi kubista ro-

mán szobrász Amerikába hozott kiállításra negyvennégy rejtelmes bronz- és márványtárgyat.

A vámhivatalban nem tudták elgondolni, hogy a ládába pakolt fantasztikus objektumok mire lehetnek jók. Mikor Brancusi kijelentette, hogy ezek az ő szobrai és magyarázni kezdte, hogy az egyik különös és érthetetlen márványdarab Pogány Willy feleségének mellszobra, amit még Európában csinált, a vámtiszt azt a kijelentést tette:

— Ha nekem azt mondaná egy szobrász, hogy ez az én feleségem, beperelném vagy behajitanám a vízbe.

Brancusi minden érvelése hiábavaló volt. A vámtisztnek vonakodtak szobrai művészeti tárgyaknak tekinteni. Kracke becsülőtiszt elé került a szobrok ügye. Kracke nem akart elhamarkodottan eljárni. Kikerítte művészeti tekintélyek véleményét. Ezek eljöttek és megnézték a szobrokat. Az egyik azt a kijelentést tette:

— Ha ez művészet, akkor én vályogvető vagyok.

A Metropolitan Museum titkára vonakodott véleményt mondani. Ezt a vonakodást tagadó válasznak vették azon az alapon, hogy a Metropolitan Museumban tudják, hogy mi a művészet és ha valami nem az, nem szégyelik azt megmondani. A szakvélemények alapján negyven százalék vámot vetettek ki Brancusi szellemi gyermekeire. Egy cég letette a megfelelő összegű biztosítékot és a szobrokat beengedték azzal, hogy azok után amelyeket vissza fognak vinni, nem követelnek vámot, de azok után, amelyek ittmaradnak, igen.

A szobrokat Brummer Imre newyorki magyar régiségkereskedő galériájában állították ki. Nyolc bronzszobor néhány nap alatt elkel 10-000 dollárért. A vámhivatal négyezer dollár kollektált. Brancusi, pedig elkeseredetten felebbezett. Most Washingtonban fognak a nehéz kérdésben dönteni és nyilván alkalmas fognak adni Brancusinak arra, hogy részletesen kifejtsa a művészetről vallott felfogását.

F. N.

Furcsán egységesítették vasuti tarifát

Temesvár, április 9

Hosszas tervezgetés, számítás, talogatás és háromszori halogatás után március elsején végre életbe lépett az ugynevezett egységes vasuti tarifa. Az egységes tarifában nincs sok köszönet, mert a beigért olcsóbbodást nem kaptuk meg, amivel szemben azonban az egységes tarifában az egységes díjszabást sem hozta meg a közönség. Ezt az alábbi pár példával illusztráljuk. Temesvárról Bukarestbe gyorsvonaton az utazás közel százötven leiel olcsóbb, mint Bukarestből Temesvárra. De utazz Perjámosra. Temesvárról Perjámosra a tarifa szerint kilencvennyolc lei a jegy ára harmadosztályon, míg ugyanezért a távolságért Perjámosról Temesvárra már száznyolc leit kér a pénztároskisasszony. És ha magyarázatot kér az ember, az egyszerű válasz az, nincs megfelelő jegyem, kombinált jegyet adok ki, ezért drágább. De annyi fáradságot sem vesz magának, hogy blankettára írja a jegyet. Temesvárról Aradra az ut száznyolc leibe kerül, hogy Aradról Temesvárra már csak száztizenhat leiert utazhass. És még számtalan ilyen eset van, ahol az egységesítés azt hozta magával, hogy a közönség kétféle tarifa alapján kénytelen megváltani a jegyeket. Furcsa egységesítése a tarifának.

Csak rövid ideig

kaphat még olcsó szalma és selyemkalapot az összes divatszinekből darabonként 300 - 400.- leiert

Kovinka Somborácnál
Józsefváros, Uri-utca 4.

Gazdák,

óvjátok meg állatállományotokat betegségektől!

Naponta 3-6 evőkanál JECOL a takarmány közé keverve, megvéd kár és veszteségtől Állatorvosilag ajánlva!

Több mint 500.000 sertés pusztult el a mult évben!

Industria-Technochemica
TEMESVÁR-Józsefváros
Csillag-utca 21
Telefon 721

Modern magyar rabszolgák Belgiumban

Belga község, melyben háromszor annyi magyar lakik, mint belga Bányamunkások, akiknek munkája csak növeli adósságukat

Ahol naponta átlag három ember hal meg

Winterschlag április hó.

Kevesen tudják, hogy Limbourg tartományban, Genck kerületében a belga-holland határmentén egy magyar bányaközség van. Ha közigazgatásilag nem is, mégis bátran magyarnak lehet nevezni. Winterschlag község lakossága 2500 magyar lélekből és mintegy 1000 belgából áll. Az egész lakosságot az ottani nagy bányavállalat foglalkoztatja.

A város: széles utak bokáig érő sárral, két sor vörös téglaház, mint szabályos vörös dobozok, családi bányászházak, vörösek. Belgiumban különösen a kisebb városokban minden ház sötétvörös és úgy fest minden város, házaival itt, mintha szabályos köbméretű piros dobozok állanának egy síkon. Jobboldalt a munkahotelek, éttermekkel és ivókkal. Itt ismét egy vasútállomás: A bányatársaság kis kávédarálója most hozta az éjjeli sikt-ról a munkásokat és viszi a nappaliakat. Itt is, mint a legtöbb bányában, állandóan megy a munka. Az egész apparátus állandóan üzemben van.

Utítársammal az utcán magyarul beszélgetünk.

Szembe jön két-három fiatalabbnak látszó munkás. Ránk köszönnek magyarul Jó reggelt! mintha otthon volnánk, talán még szívélyesebben.

Kérdik miáratban vagyunk erre, hol a madár se jár, csak a magyarok.

N. Gusztáv 28 éves, perfekt beszél magyarul. Itt született már ezen a szürke ködös földön, ahol napsugarat még az éjjeli siktsek sem látnak, pedig ők tudvalevően nappal szabadok. N. G. nyole esztendeje teljesít nappali szolgálatot, mint vajúr. Ma szabadnapos, heti öt órán keresztül látja csak azt a napot, mely örökké homályos, mintha egy óriási tejüveg tartaná rabságban a sugarait.

És még vannak itt páran kivüle, kik itt tanulták a magyar szót.

Szeretettel melegítenek körül a szavaik. Legtöbbjük perfekt flammand is. Akkor hallom ezt, mikor a rendőrségen segítségemre vannak bejelentésem elintézésében.

A gencki körzetbe tartozunk, hol a komiszar tudunkra adja, hogy bányamunkát kell végeznünk, ha Winterschlagban akarunk időzni. Vállaljuk. Holnap már talán bányászok vagyunk. Este szállásunk egy bányász házaspárnál. Ötszobás bányászlakás. Ragyogóan tiszta falak, hófehérre sikált padló. A tisztasági és egészségi ellenőrzést a genckörzeti rendőrség gyakorolja.

Másnap már a bányában szakmunkás vagyok. Utítársam segédmunkás, napszámos. Egyesek szerint Winterschlagban Európa legjobb szene terem. A kitermelés már finom, apró szemekben hull. Hasoncsuszva kell nyole órán át fejteni és lapátolni, mivel az aknák csak félméterre vannak feltámasztva. Naponta átlag három emberhalál van.

Ivóvíz nincs a városban. A víz kolerát hord magában, a lakosság az ivástól orvosilag és rendőrileg el van tiltva. Csak mosásra, vagy hasonlóra lehet nyers állapotban használni. Inni csak desztillált állapotban. Ez fejleszti az alkohol fogyasztást is. Ezt is a bányagazgatóság intézi, a hoteleken keresztül. Aki nem akar viz helyett bort vagy sört inni, annak állandóan be kell érni kihűtött állapotban lévő keserű feketekávéval. A tárnában lenn, többnyire hatszáz méternyire a föld színétől, mindenki ezt használja a fojtó melegben, szomjuság ellen.

Azonban a sok magyar robotos pénze mégis legtöbbszörre visszamegy, ahonnan jött, a bányakaszába.

Később megtudjuk, legényember gyéren van itt, azok elvándorolnak. De a családok, különösen az apró gyermekek, ide vannak láncolva.

Bizony nem ritka eset itt, hogy nyole-tíz esztendei munka után még a munkás tartozik a vállalatnak.

Az első nap agyonsanyargatotlan, holtfáradtan hozott a lift a tárnából, mely tele van keresztáramlatokkal. Meleg zuhany alá kell menni először, onnan a szabadba, haza. Egy félóra az ut körülbelül hazáig. A lakás küszöbét, rendőri intézkedés szerint, csak mezitláb szabad átlépni, hogy a szobapadló tiszta maradjon. A cipőin-

Naponta két öngyilkosság történik átlagosan Temes-Torontálmegyében

Temesvár, április 9

Az újságíró a rendes napikérdéssel állít be Bradescu Virgil főügyészhez:

— Főügyész ur mi újság?

— Ismét egy öngyilkosság. Nincsen nap, hogy öngyilkosságot ne jelentenek a megyebeli csendőrsők. És majdnem mind fiatal emberek az életuntak, akiknek éppen nem lenne okuk ilyen borzasztó lépés elkövetésére. Egyszerű az eset. Itt a megyében történt. Jómodu parasztfiu, aki apja pár hold földjét műveli. Egy délután odaszól a bátyjának:

— Nem érdemes élni! — Azután már nem is beszélgetnek erről. A legény, lemegy az istállóba, lelkiismeretesen megeteti, megitatja a jószágot és felakasztja magát. Tisztára lelki titok a gyakori öngyilkosságok oka. Nehéz rejtély, amely külön tanulmányt érdemel.

— Itt egy másik eset. A sógor valamilyen családi ügyből kifolyó-

ket tehát még az ajtóban kell levétnünk. Aztán az ágyban megmevedünk reggelig.

— Magyarok maguk? — kérdi, a hátunk mögött valaki másnapi sétánk közben. Bólintok, aztán beszél. Hallotta, hogy újságírófélek vagyunk. P. H. bányamunkás Tabányáról; öregedő, szép szál ember, kinek nagy életek vannak az arcán.

— Harminc évig dolgoztam Tabányán, mikor ott megakadt a dolog ki kellett menni a világba. Pedig az élet vót. Ezerszer inkább magyar munkaadó, mint ezek itt. Itt csak három siktet csináltam és most nyomorék vagyok. Ott harminc esztendeig kutyabajom se vót...

Kezefeje hiányzik, meztelen karja véres csont. Most kap a társaságtól valami kevés rókantpénzt, abból él.

S jönnek többen, panaszkodnak sirva, asszonyok, férfiak lerokkantak, csüggedtek. Magyar föld hájtásai. Könyvet szeretnének, újságot. Csak egy magyar lap jár ide, az is, ha havonta egyszer megérkezik. Néha a brüsszeli magyar konzulátus küld ide könyveket. De a kis magyar gyermekek flammand iskolába járnak.

Elbucszunk. Charleroiha. — Szervuszatok testvérek — mondták. És könny ragyogott szemükben. Hontalan bus magyar rabszolgák.

Vértes J. F.

lag összeszólalkozik a sógorasszonyával. A vita hevében a sógor előrántja a revolverét, az asszony segítségért kezd kiáltani, de a férfi int egyet az asszony felé és maga ellen emeli a fegyvert. Főbelövi magát. Szinte érthetetlen eset.

— Rékáson viszont még vidáman ébred egy tizenhét éves legény, öltözködni kezd, közben ráeszmél arra, hogy nem érdemes élni, előveszi revolverét és minden irás hátrahagyása nélkül főbelövi magát. Rendesen az alacsony néposztály köréből kerülnek ki mostanában az öngyilkosok.

— A gyakori öngyilkosságoknak nem lehet mást tulajdonítani, mint azt, hogy devalválódott az emberi élet értéke. Válaszfalat kell vonni az intellektuel és a vagyonos osztály, valamint az alacsonyabb népreteghez tartozók öngyilkosságai között. Amíg ott a pénz és a gazdasági motivum nyomja a gyilkoló

fegyvert az életuntak a kezébe, addig az alacsonyabb néposztály gyermekeinek az öngyilkossága megmagyarázhatatlan és új patológikus tünet jellegével bír.

— Temestorontálban naponta átlag két öngyilkosságot követnek el, ami egy évben hétszázönfelüli természetellenes halált jelent. Három százalékát a lakosságnak ezenfelül a gondatlanságból, vagy gyilkosságból eredő halál pusztítja.

Bradescu Virgil főügyész öszszehajtja jegyzeteit, elmélyed a legújabb öngyilkossági jelentés tanulmányozásába, amikor szól a telefon és a csendőrs jelent:

— Tisztelettel jelentem ma reggel kilenckor D. E. harminc éves jómodu parasztagazda felesége felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen. g-d.

Elhaló csend borul a resicai nagy olvasztóra

Resica, április 9.

Resica, ez a virágzó gyár város igen nehéz idöket él. A viszonyok egyre rosszabbodnak és a hatalmas gyárban mindegyre kevesebb lesz a munka. Azok a munkások is, akik jelenleg még nincsenek elbocsátva, hetenkint csak három napot dolgoznak, mert a másik három napot át kell engedniök más társaknak, hogy azok is keressenek valamit. A nagy munkahiánynak legszomorubb jele, hogy egy teljes hónapra leállították a nagy olvasztókemencét. Erre még sohasem volt példa, amióta a nagy olvasztó létezik. Hiszen ennek elolvasztása és újra való begyújtása körülbelül huszezer leibe kerül. Azonkívül veszedelmes dolog is, mert ha a lehűtés nem történik fokozatosan és a benne olvadt állapotban levő érceket nem bocsátják ki elővívázatosan, akkor az olvasztó „medvét fog”. Ez azt jelenti, hogy a gyorsan lehűlő ére hatalmas tömbökben kihül és odaragad az olvasztó belső falaihoz. Ilyen medve az egész olvasztót hasznavehetlenné teszi. A nagy olvasztó még sztrájkok alkalmával sem állott meg soha és maguk a sztrájkoló munkások küldtek mindig embereket, akik az olvasztó tüzének táplálásáról gondoskodtak.

A resicai gyár pangásának egyik oka az, hogy a gyár nem bírja a versenyt a külföldi olcsóbb áruval. Szemére vetik Kniepert Károly kohóüzemi igazgatónak, hogy rosszabb minőségű acélt készít, aminő a külföldi. Ezért fel is mondták Kniepert mérnöknek az állását, melyet már hosszú évek óta töltött be. Felmondtak továbbá egy csomó kohómérnöknek és tisztviselőnek, akik Knieperttel együtt dolgoztak. Kniepert helyébe Göbel János mérnököt nevezték ki kohóigazgatónak. Mint új igazgatókat emlegetik Crenian György mérnököt, aki eddig a románboksáni mezőgazdasági gépgyár vezetője volt, aztán Kenzler Mór mérnököt, aki körülbelül tizenöt év óta áll a gyár szolgálatában és a hidépítészettel vezet. Kenzler állítólag a gépgyári üzem igazgatója lesz. Viszont ennek eddigi igazgatója, Bálint Miklós főigazgató címet kap és a többi resicai üzemigazgató munkáját fogja ellenőrizni.

Kolum Bácsi.

Irodaáthelyezés.

Schöffer Mihály szállító-cég irodáját Timisoara, Jenőherceg-utca 18 sz. alá helyezte át.

Vállal tömegfuvarozást, butorszállítást, beraktározást.

Arad—Oradea-Mare—Lugoj autófuvarozás legelőnyösebb feltételek mellett. Tel. 371

ROMANOVSKY ERNŐ
ablakredőnykereskedés és szerelés

TIMISOARA
186 Str. General Foch (Fröbl) No. 12

Uri szabóóság Kirity József

Belváros, Szentgyörgy-tér 4, I. emelet.

valódi angol szövetek raktára

Hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Plaza Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4

Telefonszámok:

Szerkesztőség: 2-52

Kiadóhivatal: 2-52

Nyomda: 10

Felelős szerkesztő lakása: 2-43

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 3 lei, az évkönyvben 4 lei, Magyarországon 2002 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában 161 ct., Ausztriában 20 gres.

Feladós szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

Csak egyfelen

bizonyítvány adható az állampolgárság igazolására

Temesvár, április 10.

Disela Pál városi pénzügyi tanácsnok több napi bukaresti tartózkodás után tegnap visszaérkezett a fővárosból. A tanácsnok a város költségvetésével kapcsolatos ügyeket intézett el a miniszteriumban és megsürgette a fogyasztási adókból és a luxusadókból a városnak még a múlt évről járó másfél millió lei kiutalását. Informálódott ezenkívül a belügyminiszteriumban az állampolgársági ügyekben követendő hivatalos eljárás magyarizációját illetőleg is. Az állampolgársági törvény értelmében ugyanis csak egy hivatalos jellegű bizonyítványt szabad kiadni és ez igazolja a férj, a feleség és a kis-korú gyermekek állampolgárságát, amiből sokszor keblemelny komplikációk keletkeznek. A miniszteriumban azt a felvilágosítást adták, hogy a város illetékes ügyosztálya az eredeti állampolgársági bizonyítvány második példányát semmi körülmények között nem adhatja ki.

— FERDINÁND KIRÁLY ALLAPOTA A JAVULÁS UTJÁN. Bukarestből táviratozzák: Ferdinánd király állapotáról tegnap a következő hivatalos orvosi jelentést adták ki: Öfelsége az éjszakát jól töltötte. Az általános és helyi tünetek javulása feljogosít annak a kijelentésére, hogy öfelsége a lábadozás stádiumába lépett. Bukarest, április 9, Manuela dr. és Romeo dr.

— A patriárka csehszlovák kitüntetés. Bukarestből táviratozzák: Masaryk csehszlovák köztársasági elnök Cristea Miron patriárkának a Fehér oroszlanrend csillagkeresztjét adományozta, amely a legnagyobb csehszlovák kitüntetés.

— A Vatikán és Bethlen. Rómából jelentik: Gasparri bíboros tegnap vizionozta Bethlen látogatását. A vatikáni magyar követség bankettet adott, melyen számos bíboros jelent meg. Beavafott körök szerint Bethlen beszámolt a pápának a magyarországi felekezeti viszonyokról és a katolicizmus helyzetéről.

Óra-javítás
bizalmi kérdés.
Legmegbízhatóbb munkát végez

Gács Ferenc óras

TIMIȘOARA, Erzsébetváros, Király-t. 12

Magyar tanszék a bukaresti egyetemen

Bukarest, április 10.

A szenátus éjjeli ülésén folytatták az új egyetemi katedrák felállításáról szóló javaslat tárgyalását. Sándor József magyar irodalmi tanszék felállítását kérte a bukaresti egyetemen. Pop Gita támogatta, Ghibu pedig ellenezte Sándor József javaslatát. Petro-

vici közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy elvben híve a magyar tanszék felállításának, mindazonáltal kéri, hogy halasszák el ennek az ügynek az elintézését, mert előbb ki akarja kérni az egyetemi tanács véleményét. A szenátus ezután a javaslatot megszvazta.

Mohamedán módra újból megnősült

egy aradi kereskedő, akit bigámia miatt lecsuktak

Arad, április 10.

Az aradi főügyész tegnap délelőtt bigámia miatt letartóztatta Scholtz Alajos ismert aradi fakereskedőt és második feleségét, Stolz Babát, akit nemrégiben a mohamedán vallás szertartásai szerint vett el. A letartóztatás meglehetősen bonyolult házassági viszály után következett be. A fakereskedő első feleségétől ugyanis hónapok előtt el akart válni, de az asszony ebbe nem egyezett bele. Scholtz Alajos erre Stolz Babával

leutazott Adakaleh szigetére, ott felvette a török vallást, majd Turnseverinben polgári házasságot kötött Stolz Babával. Első feleségének feljelentésére megindult ellene az eljárás és az ügyészség egy ízben már foglalkozott ezzel az érdekes ügygel, de dönteni nem tudott. A hatóság ekkor az igazságügyminiszterhez fordult és tegnap, valószínűleg felsőbb rendeletre, megtörtént a házaspár letartóztatása. Mindkettőjüket átkísérték a vizsgálóbíróhoz.

— Jorga professzor a Bánságban. Jorga Miklós professzor Belgrádba utazott és eközben kiszállott Baziáson, Omoldován, ahol megtekintette Krassómegeye déli részét.

— Sürgős eseteknél nem kell magyar vízum. Budapestről jelentik: A belügyminiszterium tegnap üdvös rendeletet adott ki. Az új rendelkezés szerint a sürgős esetekben a határrendőrség az idegen állampolgároknál, akik Magyarországra utaznak, eltekinthet a vízumtól. Ilyen esetben azoknak, akik csak átutaznak az országon, a határrendőrség, azoknak pedig, akik beutaznak, a budapesti külügyminiszterium adja meg a vízumot.

— Bukarest automatikus telefonközpontja. Bukarestből jelentik: A posta vezérigazgatósága közli, hogy a főváros új automatikus telefon központja tegnap éjszaka tizenegy órakor megkezdte működését.

— A prefektus felesége könyvet írt. Dr. Bogdan Antalné, Bogdan Antal dr. temesi prefektus felesége Feminizmus címen nagy érdeklődésre számot tartó könyvet írt, amely felöleli a nő fejlődését a legrégebbi időkől egészen napjainkig. A könyv minden könyvkereskedésben kapható.

MEGHOSSZABBITJÁK A PARLAMENTI IDŐSZAKOT. Bukarestből táviratozzák: A parlament elé kerülő törvényjavaslatok április 15-ig nem intézhetők el, ennél fogva a törvényhozás ülését június 15-ig meghosszabbítják. A meghosszabbítás olyképpen történik, hogy április 15-től május 15-ig husvét szünet lesz, azután pedig még egy hónapig marad együtt a parlament.

— Az erzsébetvárosi Magyar Párt beszámolója. Az Országos Magyar Párt Temesvár-erzsébetvárosi altagozata ma délelőtt fél-tizenegy órakor tartja meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen a vezetőség beszámol a múlt év működéséről és azután megválasztják az új vezetőséget. Temesvár valamennyi magyarpárti altagozata képviselteti magát a közgyűlésen, amelyen a megyei tagozat részéről Osztie Andor főtitkár lesz jelen, aki általános beszámolót tart.

Nőikabátot, ruhát

legolcsóbban vásárol

BERNÁT

konfekció üzletben

Józsefváros, Kossuth Lajos-u.

Férfi és női szövetek nagy választéka

Csendes Ignác

női divatruházában

Gyárváros Kossuth-tér

— Anarkisták kivégzése. Chicagóból jelentik: Sacco és Vanzetti olasz anarkistákat, akik néhány év előtt több politikai bombamerénytet követtek el, ma végzik ki villamos széken.

Elsőrendű

német gyártmányu

Hengerszék siksza

szállít a vezérképviselet

Klug István

gépgyár és malomépítész

Timișoara

Strada Trei Crai 26.

*

Gyártja

az összes malomgépeket, tisztítógépeket, körjáratok stb.

Mint a rumburgi vászon

Lei 48

Crepp de Chine

Lei 480.— volt 950.—

Finom szövetek

Lei 350.— volt 650.—

Vata paplanok

Lei 570.— volt 950.—

csak **NEUFELD** fiókjában

Scudier-tér 2.

„ASTRA” cipők

nők, férfiak és gyermekek számára a legkiválóbbak minőség és jutányos ár tekintetében.

„ASTRA” bőrcipő gummitalppal

(Pálma tartósabb mint a bőr)

Kaphatók saját üzleteinkben: Józsefváros, Hunyadi-ut 15. :: Gyárváros, Fő-utca 32.

„Astra” Cipőgyár r.-t. Timișoara I., Lenau-tér 2. sz.

Letartóztatást kért a főügyész a gyárvárosi pénzeszsomag rejtélyes eltűnése ügyében

Temesvár, április 10.

Izgalmas tárgyalás folyt le tegnap Athanasiu törvényszéki elnök tanácsa előtt. Bradescu Virgil vezetőügyész a gyárvárosi postalopás ügyében tudvalevőleg egy heti nyomozás után arra a meggyőződésre jutott, hogy a 360.000 leies pénzes csomagot csakis a gyárvárosi postahivatalnál cserélhették ki és Rugescu Györgyné, a hivatalfőnökének neje előre elkészített és ujságpapírral kitöltött csomaggal helyettesítette a háromszázhatvan ezer leit tartalmazó pénzes csomagot. Ezen az alapon Popescu vizsgálóbírótól Rugescuné letartóztatását és a vizsgálat megindítását kérte. A vizsgálóbíró azonban a letartóztatási kérelmet elutasította, ami el-

len Bradescu főügyész a törvényszékhez felebbezett. A tegnap megtartott tárgyaláson a főügyész igyekezett igazolni, hogy a lopást nem lehetett a józsefvárosi pályaudvaron elkövetni és ha Rugescuné esetleg nem is személyesen követte el, de mindenesetre tudomással birt a csomagok kieserüléséről. Kérte a vizsgálati fogság elrendelését. A főügyész érveivel szemben Bottez Demeter, Rugescuné védője rámutatott arra a körülményre, hogy a főügyésznek semmi bizonyíték nincsen a kezében és pusztán feltevésekre építi ügyeit. A törvényszék hosszas tanácskozás után nem hozott döntést, hanem a határozat kihirdetését hétfőre halasztotta el.

Modern tüzoltókészülék bemutatása. Április 12-én, kedden délelőtt kilenc órakor a belvárosi mozgósínház mögötti téren nyilvánosan bemutatják a Theo-Sar tüzoltókészülék működését. A Theo-Sar egyszerű és megbízható száraz tüzoltókészülék minden tűznél és nélkülözhetetlen házak, lakások, üzemek, asztalosműhelyek, istállók stb. számára. A nagyközönséget, valamint a gyárosokat, tüzoltóságot, rendőrséget, a sajtót és minden érdeklődőt szívesen látják a bemutatásnál, amely hebizonyítja ennek a tüzoltókészüléknek rendkívüli gyakorlati hasznát. A Theo-Sar romániai vezérképviselője Reiner A. és Társa.

A Gerson-étterem április elsőjén nyit meg a gyárvárosi Coronini-téren. Naponta friss déli és esti étlap. Szolid árak, kitűnő konyha, elsőrendű borok. Felette előnyös bérletrendszer. Házon kívül is kapható ebéd és vacsora. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 11-1/2 óráig uzsonnahangverseny.

A tartalékos tiszték jelentkezése. A temesvári hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy a tartalékos tiszték jelentkezési határidejét április 15-ig meghosszabbították. Ezen időpontig azok is kötelesek jelentkezni, akik esapattesteiktől még nem kapták meg fényképes igazolványaikat.

MENJEN AZONNAL Pataky képiállítására a Weisz-palotába, ahol a legelső temesvári akvarellkiállítást láthatja.

Nikkel tárgyak és a legfinomabb acélárak, valamint lakásberendezéshez szükséges tárgyak és díszek legszebb kivitelben Scherter Ottónál Timisoara, Belváros

Jelentékenyen megrágt az élesztő. A temesvári pékiparban zugalódást keltett az a körülmény, hogy az élesztőgyárosok az élesztő kilóját huszonhat leiről hatvan leire emelték fel. A hirtelen áremelkedésnek az az oka, hogy míg a legutóbbi napokig az élesztőgyárosok és különösen az ókirályságbeliek erős konkurenciát indítottak egymás ellen, addig most kibékültek és kartellbe tömörültek. Az élesztő árának jelentékeny emelkedése miatt a pékmesterek kénytelenek lesznek a kenyér és a sütemény árát is felemelni. A temesvári pékiparban az a terv merült fel, hogy felkérjük a temesvári szeszgyárat, rendezkedjék be élesztőgyártásra.

Női és férfi szalmakalancok, fantásie kalapbortni, kalapszallag, sparterie, filcposztó, stb. dus választékban N. C. Daniel cégnél. Detail-eladás a gyárépületben: József-tér (Kütti-tér) 12.

Szabadon bocsátották a gyárvárosi hipnotizőrt. Bukarestből érkezett jelentés szerint Ben Aroly Bey, polgári nevén Gottlieb Armin hipnotizőrt a sziguranca bukaresti vezérigazgatósága szabadon bocsátotta. Ben Aroly Bey az összes ellene emelt vádak alól tisztázta magát és további letartóztatására semmi ok nem volt.

NÉZZE MEG Nándory festőművész képiállítását az Atheneumban.

Egy ant alkoholista mozgalom legerősebb fegyvertársa egy rádiókészülék a Rádió-Technikától. Timisoara I., Szt. György-tér.

Biztos Ön abban, hogy Fekete Tivadar előadására, jövő kedden este féltizkor a Lloyd-klubban a jegyét megváltotta már? Ha nem, úgy siessen azt rögtön kiváltani a Löbl könyvkereskedésben, mert sajnálni fogja, ha ezen élvezetes esttől — saját hanyagsága miatt — elesik. Mindenki ott lesz. Legyen hát Ön is ott.

PATAKY képiállítására a Weisz-palotában.

Divatlapok és kézimunka folyóiratok Libronál, Telefon 23-37.

Táncszenzáció a Lloyd Tavernában. Medgyesy-duó az originál Blackbotton, a 2 Kamerad ekszcentrikus duó, Szécsy Irén tangó, Kassay Mici és Mata Stella klasszikus táncával.

Művészet

Pataky Sándor aquarell kiállítását a Börze-utcai Weiss-palotában napról-napra számosan látogatják. Ugy a képek szépsége, mint azok olesósága kiváló alkalmat nyújt a vásárlásra. A tárlat vasárnap is úgy délelőtt, mint délután nyitva áll a közönség számára.

Hétfőn — Beethoven kamaraest. A Zenebarátok Társaság hétfői kamarazeneestéje iránt, amely Beethoven emlékének van szentelve, városunk zeneértő körében élénk érdeklődés mutatkozik. A Tomm-vonósnégyes és Balázs Emil dr. a nagy zeneköltő három remekművével fogja a közönséget meg-

örvendeztetni. Az est a Bergmann-szalóban lesz megtartva. Jegyek a Bánátnál. Tagok részére 80 és 60 lei árban.

Steiner Ferenc világhírű kamaranékes április 24-iki egyetlen dales-télye kimagasló művészi eseményt jelent. A Zenebarátok Társasága teszi lehetővé, hogy a világszerte ünnepelet mestert Temesvár előkelő közönsége ismét hallgathatja és egyedülálló művészetében gyönyörködje. A nagy érdeklődés folytán ajánlatos a jegyeket sürgősen a Bánátnál megváltani.

Freund Leó önálló zongoraestélyét csütörtökön, április 28-án tartja saját kamaratermében. Műsora: Bach: Präludium és Fuga, Chopin: h-moll szonáta, Volkmann - Fischhof: Walzer, Lhevinne: Humoresk, Liadow: Zenélő óra, Westerhout: Ball d'enfans, Liszt: dur Polonaise. Jegyek Bánátnál.

Színház

Műsor:

Vasárnap délután háromkor: Árvácska.

Vasárnap délután hatkor: Nem nő-sülök.

Vasárnap este kilenkor: Fehér egér.

Hétfőn este: Román előadás.

Sport

Körmérkőzések. A Rapid, Politechnika, TMTE és a Banatul között lejátszandó körmérkőzésnek tegnap játszották az előmérkőzéseit. Meglepetést szerzett a Rapid, amely 2:0 arányban győzte le a Politechnikát. A Rapid az első félidőben szerezte meg góljait. A második félidő a Politechnika fölényében zajlott le, de a müegyetemisták képtelenek eredményt elérni. A Banatul 3:0-ra verte meg a TMTE csapatát. Ma délután a Banatul-Rapid, valamint a Politechnika-TMTE kerülnek egymással szembe. A Kinizsi Aradra rándul át, ahol Arad válogatottja ellen veszi fel a küzdelmet.

Mozi

Műsor:

Belárosi mozi: Vasárnap: Götz von Berlichingen. Hétfőn: A postamester.

Gyárvárosi mozi: Vasárnap: A maharadza kedvenc háremnöje. Hétfőn: Götz von Berlichingen.

Mehalai mozi: Vasárnap: Csákó és kalap. Hétfőn: Nincs előadás.

Garantált, megbízható, olcsó és jó munkát végez

GRANATIR TRAIAN

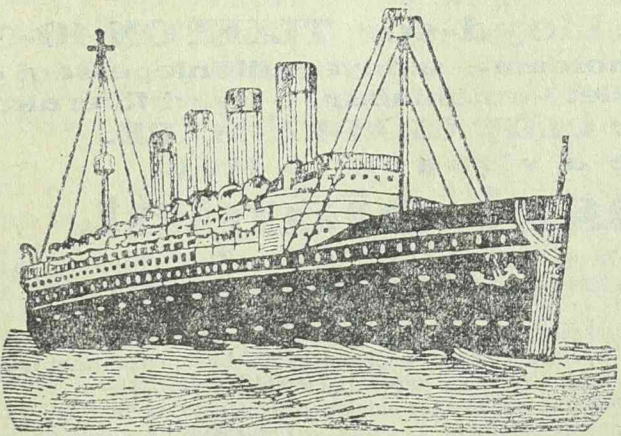
műkelme-, gőzfestőde és vegytisztító-intézet

Timisoara-Erzsébetváros, Király-utca 101.

Elvállalom minden e szakmába vágó férfi- és nőruhák festését, vegytisztítását

340

CUNARD LINE

a világ legnagyobb hajótársasága

Legjobb és leggyorsabb összeköttetés CANADÁ-val.

Indulás Canadába minden héten

III. oszt. utasaink kizárólag 2, 4 és 6 ágyas kabinokban lesznek elhelyezve. Kitűnő konyha és ellátás.

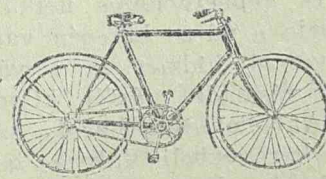
Dijmentes felvilágosításért forduljon azonnal:

Cunard Line

Timisoara, Boulevard Carol 14.

Négy vezető márka:

Waffenrad (Steyer)
Puch
Naumann
Dürkopp

állandó nagy raktár eredeti gyári áron

BALASSA ADOLF

Timisoara, IV., Uri-utca, 4/a
Az állomás közelében. (356)

A legkiválóbb

Perlessgloss-
APRETURA,
TALPPOLITUR,

valamint minden cipész iparhoz szükséges vegyi termékek a

MERCUR'
készítmények.

Gyártja:
Kozák és Sámson
Cluj, Str. Regina Maria 9. — Telefon 7-59.
Kapható minden jobb bőrüzletben.

„Pompadour“

Gyárváros, Andrassy-ut 14.

illatszertárban

már

150.— leitől

1 liter f.nom kölniviz

minden illatban

Az egyetlen utcából álló megyeszékhely Humoros utilevelek

Párisi levél

Riportséta Oravicán és beszámoló sok mindentről ami van a városban, de még többről, aminek lennie kellene, valamint súlyos panaszok a posta és a közlekedés ellen

Ahova négy nap alatt érkezik levél Temesvárról

Oravica, április 3.

Oravica másfél esztendő előtt megyeszékhely lett, székhelye az újonnan alakított Králsó megyének. Azal a szándékkal kerestem fel: lássam, hogy ez az előléptetés mennyire látszik meg ennek a hegyi városnak életében és külső fejlődésében. Lehetséges, hogy talán az idő túlrövid volt eddig, azonban meg kell állapítanom, hogy Oravica lényegében ma is az, ami volt, mikor még nem volt megyei prefekturája, törvényszéke és egyéb olyan intézménye, aminek megyei székhelyen helye van. Oravica, ez a hat kilométeres utcából álló város, a maga tizenegyezer lakosával ma is régi életét éli. Az egyetlen utca legnagyobb része ma sinesen köveze. Az óhaj erre nézve megvan ugyan, hiszen ezt hirdetik az egyik helyen, felrakásolt gránitkövek is, azonban a kivitelre, isten tudja, hogy mikor kerül a sor. Az utcák ma is porosak, piszkosak. Mindenfelé nyitott árkok szaladnak végig a járdák mentén, tele állott és illatosnak éppen nem mondható vízzel. Valahányszor nagyobb esőzés van, a hegyekből alárohánó vadvizék ellepik az utcát és néhol teljesen járhatatlanná teszik. Igaz, hogy ez a városalapítók rövidlátásának a rovására megy, akik ebbe a lejtős völgykötébe emelték házaikat, azonban az örökösök azóta már gondoskodhattak volna az érkező vizeknek egy mederbe való gyűjtéséről.

A régi gázvilágítást újabb időben villany váltotta fel. A városnak saját villanytelepe van. Az áram azonban sokkal drágább mint Temesvárott. Azt hiszem, hogy egész Európában nem fogyasztanak drágább villanyáramot, mint éppen itt.

Még nagyobb baja a villanytelepnek az, hogy csak estétől reggelig működik és ipari áramot egyáltalán nem ad. Hogy ez mennyire hátráltatja a kisipar fejlődését és boldogulását, arról felesleges külön is beszélni. Vizezeték szintén nincsen Oravicán. Pedig a közelben vannak a bő források, melyekből a hegyekről a víz sok vezetékes nélkül könnyen volna lehozható. Itt rögzítem le, hogy egy kiesiny és hetenkint csak két félnapon át működő magánfürdőn kívül más fürdő a városban nincsen. Felette szükséges pedig egy rendes nyilvános fürdő, mely szintén nagyobb akadályok nélkül volna létesíthető, mert hiszen táplálására ott van a város mellett elterülő két hatalmas tó. Ennek a megyeszékhelynek nincsen rendes vágóhidja. A vágóhid egy egyszerű barakk, minden felszerelés és géberendezés nélkül. Az állatvásárlja a város közepén van, viszont a városi hidmérleg a városon kívül a vásártól másfél kilométernyire. Az élelmiszerpiacot kerülni kezdik a környékbeli falvak lakosai. Ennek oka az, hogy a rendes vámon kívül a zsákbán behozott áruk után szákonként még külön két leies díjat szednek tőlük.

Amióta Oravica megyeszékhely lett, idegenforgalma határozottan fellendült. A szállodák állandóan telve vannak. Ez a nagy forgalom lendít a kereskedelmen is, azonban az általános gazdasági helyzet javulása még messze van.

Sokan ennek okát a Sfatul Negustorese lanyha működésében látják. Tény, hogy sok kereskedő elégedetlen a Sfatul működésével és az utóbbi hetekben tömegesen léptek ki belőle. Szeméretük a Sfatulnak, hogy nem exponálja magát kellő erővel a kereskedelmi érdekekért és, hogy a hasonló resicai, boksáni és bozovicsi szervezetekkel nem tudja az érdekközösséget megteremtetni. Pedig hát mint a vármegye székhelyén működő kereskedőtestületnek a vezetést magához kellett volna már rég ragadnia.

A városi adók igen nagyok. Különösen a kereskedők érzik ezt, kik a helyiségek utáni százalékos adót fizetik. Ez a százalék Oravicán például magasabb mint Temesvárott. Az egyik temesvári bank fiókja egyetlen szobáskából áll helyisége után huszonháromezer lei városi taksát fizet. Építkezés Oravicán egyáltalán nincsen. A háboru befejezése óta egyetlen új ház sem épült. Pedig a városnak megyeszékhelyé történt előléptetése magával hozta azt, hogy egész sereg tisztviselői család költözött ide, melyek szűk szobáskákban szoronganak. A város kulturintézményei között első helyen áll a virágzó fiúliceum, mely a volt magyar állami gimnázium örökébe lépett. Internátusában körülbelül nyolcvan vidéki szegénysorsú diák van elhelyezve, kiknek ellátása mintaszerű. A lányok részére a Miasszonyunkról elnevezett apácák tartanak fenn polgári iskolát ugyancsak internátussal. Van a városnak tanonciskolája, de viszont — és ezt állítani az állam kötelessége lenne — tanoncotthona nincsen, holott igen számos a vidékről való inas. Vannak azután román és kisebbségi elemi iskolák.

A város kulturális intézményei között külön említést érdemel a esinos kis színház, amely kivül-

belül igen tetszetős. Első Ferenc király idejében épült 1816-ban és ez volt az akkori Magyarország legelső kőszínháza. Megnyitása nagy ünnepek keretében a király jelenlétében 1817-ben ment végbe.

A színház az utolsó szögig ma is olyan, mint akkoriban volt azzal a kivétellel, hogy az utóbbi években bevezették oda a villanyvilágítást.

A postával sok baj van. Naponta egyszer indul és egyszer érkezik a posta. Temesvári levél csak negyednapra érkezik. A hírlapok kézbesítése még gyatrább. A telefon és távirtda ugyancsak veszedelmes. Megyeszékhely léteire Temesvárral csak Resicán és Lugoson keresztül kaphat telefonon és távirtdán összeköttetést. Elképzelhető, hogy milyen az összeköttetése Bukaresttel és a külfölddel. Nagy előnyére volna Oravica közlekedésének Temesvár, Bukarest és Erdély irányában, ha a kormány megegyezést létesítene a jugoszláv kormánnyal az Oravica-jámi vonalnak újból való megnyitására vonatkozólag Jám és Karasjeszen között, amiáltal a forgalom belekapcsolódik a Temesvárbáziási vonalba és Oravicáról Temesvárra három órával rövidülne meg az út. Hiszen ha a Temesvárról Báziásra utazók mehetnek át külön utlevél nélkül jugoszláv területen, miért nem tehetnék meg ugyanezt az oravicaiak is?

Nyennek látom a mai Oravicát. Hiszem azonban, hogy elkövetkezik az ideje annak is, amikor ez a város nemcsak névszerint, hanem minden tekintetben igazi megyeszékhely lesz. Legközelebbi cikkemben az új Karas vármegye állapotairól akarok képet adni az olvasónak és egyben vázolólok majd a megyében a különböző politikai pártok erőviszonyait is.

Kubán Endre.

Linoleum HAAS LIPÓT

TIMIȘOARA I. Lloyd-sor TELEFON 10-31
A legnagyobb linoleum-, szőnyegkülönlegességi és gummiáru szaküzlet Romániában. — Gyári főlerakat.
FIÓKOK: CLUJ, ORADEA-MARE.
Szerie a világon 43 fiók.

Tavaszi ajánlat.

VIASZOSVÁSZON: 78 cm. széles, Lei 90 —, 100 cm. széles, Lei 115 —, 115 cm. széles, Lei 135 —. Butor beruházásához bőrvászon már 95 leitől.

LINOLEUMOK: 60 cm. széles, métere Lei 120 —, 90 cm. széles, Lei 175 —, 100 cm. széles, Lei 200 —, 200 cm. széles linoleum négyzetméterenként Lei 192 —, 200 cm. széles, átöntött inlaid linoleum négyzetméterenként Lei 300 —.

FUTÓSZŐNYEGEK: 65 cm. széles, két oldalon használható, métere Lei 78 —, 90 cm. széles, két oldalon használható, Lei 120 —, **Cocos** I a minőségű, métere Lei 175 —, 200/300 cm. **Smyrna** utánzat ebédülőszőnyeg, Lei 1675 —, **Ebédülő** velour szőnyeg, 200/300 cm., Lei 3500 —, 150/300 cm. torontái utánzatu **ottomántakaró** Lei 1150 —. Legszébb perzsamintájú plusz ottomántakaró, minden létező színben, Lei 2000 —. Ebédülő szőnyeg plusz terítő Lei 990 —. Ablakra való hímzett függöny, amely három darabot áll, Lei 385 —.

GUMMIKÖPENY: férfi és női, Lei 850 —. Szövetkölsejű, valódi angol gummi rozással, Lei 1250 —.

Haas Lipót

cégnek Temesvárt csupán fenti gyári főlerakata van, egyéb fiókja nincsen.

Kedvező

vásárlási

alkalom

KLEIN DÁVID

ÁRUHÁZÁBAN

Az óriási raktár férfi- és nődivatáruban, kézmű, harisnya, kendő, kész férfiruha, nadrág, ing, fiuruha, bőrgamasni, szabókellékek, ugyszintén egy megvásárolt nagy parti kézműáru bámulatos olcsón kerül eladásra.

Józsefváros, Bonnáz-utca 14.

Nagyban

Telefon: 12-92

Kicsinyben

Gyerekujság

Szerkeszti: Kóró Pál bácsi

Morgó Mackó esetei

Huszonharmadik fejezet

amelyben a nemzetes ur elmegy kártyázni, de nemcsak a pénzt, hanem még az óráját is elveszti, végül pedig Muncurkó felgyújtja a szállodát.

Este volt és Morgó Mackó nemzetes ur meglehetősen sétált a kivilágított utcán. Egyszerre csak látja, hogy a szemközti oldalról elegáns ur közsön feléje. Nem látta jól, hogy kiesoda, de gondolta, hogy valami jó ismerőse és azért mosolyogva visszaköszönt. Az illető erre átjött a nemzetes urhoz, és akkor derült ki, hogy a közsönő Furfangi Fülöp, a ravasz róka.

— Nemzetes uram, — mondotta szeliden, — tudom, hogy haragszik rám és nem is jótalanul. De nézze, én alapjában véve jó fiu vagyok, azonban nem tehetek róla, ha rossz természet szorult belém. Ha haragszik is rám, bocsásson meg itt a városban és ha meg akar leckéztetni, várjon véle, míg megint odahaza leszünk az erdőben. De itt ne mutassuk az embereknek, hogy az erdő lakói is éppen ugy veszezszenek egymással, mint ők.

— Mordizomadta, — felelt a nemzetes ur, — igazad van. Ne mutassuk az embereknek, hogy az erdő lakói eltanulták tőlük a civakodást. Legyünk a városban jó barátok. Én nem akarok most arra a sok bosszuságra gondolni, melyet nekem a városban okoztál.

Morgó uram kezét nyújtott Furfangi Fülöpnek és aztán együtt sétáltak. Beszélgettek mindenféléről és rátértek a drágaságra is. A nemzetes ur elpanaszolta, hogy milyen sok pénz kell neki a városban és hogy nemsokára teljesen elfogy a pénze, melyet magával hozott a városba.

— Ezen lehet segíteni — szölt Furfangi Fülöp — tudok egy helyet, ahol egészen könnyen lehet pénzt szerezni.

— Hogyan? Hol?

— Hát a kártyaklubban kártyával!

Aztán addig beszélt, míg a nemzetes urnak kedve kerekedett, hogy egy kis kártyázással pénzt szerezzen. De aztán észébe jutott Muncurkó és szölt:

— Igen ám, csak hogy nem vihetem oda magammal a bocsót. Ha pedig magára hagyom, biztos, hogy valami galibát csinál.

Furfangi Fülöp azonban erre is talált megoldást.

— Az üzletek — mondotta — még nyitva vannak. Vegyünk a Muncurkónak egy laterna magikát.

— Mi a csudát? — kérdezte a nemzetes ur.

— Laterna magikát. Az egy olyan lámpás, hogy ha benne gyertyát gyújtunk és üvegre festett képeket tartunk eléje, ugy a képeket a szoba falán megnagyítva látjuk.

Egy szomszédos boltban megvették a laterna magikát és elvitték a Muncurkónak. Furfangi mindjárt ki is oktatta Muncurkót, hogyan kell a laterna magikával banni. Muncurkónak nagyon tetszett a dolog és a nemzetes ur meg volt ayugodva, hogy a boes az estét békében fogja eltölteni.

A nemzetes ur és Furfangi fiákerbe ültek és elvágattak egy fényesen kivilágított helyiséghez. Furfangi azt mondta, hogy az a kártyaklub. Ott hamarosan egy

szobába léptek, melynek közepén nagy zöld asztal állott. Körülötte emberek ültek, pénzt tettek az asztalra, kártyáztak, és mikor nyertek pénzükhöz sok pénzt kaptak. Hamarosan Morgó ur és Furfangi is kártyáztak. A nemzetes ur nagyon megörült, mikor mindjárt a játék kezdetén nyert és egész csomó bankót toltak eléje.

— Csakhamar nagy halom pénz fekiútt előtte. Mind nyereség volt. Hatszor annyit tett ki, mint amennyit magával hozott a városba. Gondolta is magában, hogy most már elég lesz. Szépen összeszedte a bankókat és a zsebébe gyümöszölte azokat. Hazakészülődött.

— Hohó, nemzetes uram, — mondta Furfangi Fülöp, — nem lehet még elmenni. Revánsot kell adni!

— Mit kell adni?

— Revánsot. Ez azt jelenti, hogy még pár játékot játszani kell azokkal, akik veszítettek.

A nemzetes ur ujra leült és tovább játszott. Csak hogy most már a pénz minden játéknál fogyott előre és végül egészen eltűnt.

— Tyü, mordizomadta — fakadt ki a nemzetes ur, — nincs már semmi pénzem.

— Sebaj, — szölt Furfangi Fülöp, — kap itt pénzt a tekintetes ur, csak adja oda zálogba az aranyóráját.

És be se várta a választ, hanem gyorsan lekapcsolta a nemzetes ur mellényéről az aranyláncot és azt az aranyórával együtt zsebre vágta. Aztán cserébe pénzt tett a nemzetes ur elé.

A játék tovább folyt. A nemzetes ur azonban nagyon ideges volt és hamarosan ezt a pénzt is elvesztette. Akkor aztán komolyan elszánta magát a menetekre és oda szölt a rókának:

— Megyek haza!

— Hát csak menjen a nemzetes ur, ha már nincsen pénze, se elzálogosítani való ékszere, — volt a kurta válasz.

— Megyek is, — dohogott Morgó nemzetes ur, — de előbb add ide az aranyórámat.

— Már hogy adnám? Hiszen elnyertem!

— Elnyerted, de játékban nyerted el! Ami pedig játék, az nem gílt. Azért add csak szépen vissza az órámat és a pénzemet.

— A játék csak a gyerekeknél nem gílt, — ellenkezett a róka, — de felnőtteknél igenis gílt!

Morgó Mackó nemzetes urban forrt a méreg.

— Még egyszer mondom, — kiabálta, — add ide a pénzemet s az órámat!

— Nemzetes ur visszaadta volna a pénzt, amit nyert, ha nem vesztette volna el? — kérdezte most kitérően Furfangi Fülöp.

— Én nem, mert a pénzt városi emberektől nyertem el. De te tőlem nyerted és magad mondtad, hogy az erdő lakóinak a városban össze kell tartani, nehogy az emberek megítéljenek bennünket.

— Hát éppen az emberekre való tekintettel nem adom vissza sem a pénzt, se az órát, — erősködött

Nincs énnekem
semmi bajom

Ha **Palma**

van a sarkamon

Vígan járom a világot

Nem

ismerek fáradtságot

Furfangi Fülöp, — mert ha megtenném, az emberek azt mondanák, hogy ökor vagyok, már pedig nekem semmiféle ivadékcom nem állott rokonságban ezzel a szarvasmarhával.

A nemzetes ur látta, hogy hiába beszél, azért dühében hatalmas pofont adott Furfangi Fülöpnek.

Erre nagy ribillió és láрма támadt a klubban. A nemzetes ur az első percben ugy érezte, mintha madár volna, mert repült. A másik percben azonban tuskónak érezte magát, mert nagyot zuhant. Az történt ugyanis, hogy a nemzetes urat kidobták a kártyaklubból.

Tapogatta az oldalát és haragosan hazafelé gyalogolt, mert annyi pénze se maradt, hogy villamosra szállhatott volna.

Mikor végre abba az utcába fordult, ahol a szállodája volt, nagy esődületet látott. Mikor jobban odanézett, észre vette, hogy a szálloda egyik ablakából sűrű füst tödült ki.

— Tűz van, — mondogatták az emberek — ég a szálloda!

— Jaj, odavész az én drágalatos magzatom, a Muncurkó, — kiabált a nemzetes ur és szaladt a szálloda felé.

Ijedtsége még nagyobb lett, mikor a szállodába ért és ott megtudta, hogy a tűz éppen az ő szobájában keletkezett. Azonban szerencsére Muncurkót már kimentették a szobából.

Kiderült, hogy Muncurkó, mikor a nemzetes ur és a róka kártyázni mentek, egy darabig szépen eljátszott a laterna magikával. De aztán ráunt erre a mulatságra. Talált az asztaliókban néhány diót és azokat kezdte feltörögetni. Az egyik dió kiesett a kezéből és az ágy alá gurult. Muncurkó erre a laterna magikából kivette a gyertyát és az ágy alá bujt vele megkeresni a diót. A gyertyától tüzet fogott az ágytakaró és csakhamar lángban állott a szoba. A tüzet ugyan hamar eloltották, de a kár így is igen nagy volt. A szálloda igazgatója pedig kijelentette, hogy a kárt a nemzetes urnak kell megfizetni.

Morgó nemzetes ur pedig a szálloda portásától kért kölcsön egy kis pénzt és azon sürgőnyt küldött Hümöge Zsuzsánna szakácsnőnek az erdőre. A táviratban megparancsolta neki, hogy adja el az egész idei méztermést és az árát azonnal küldje el neki.

— Mordizomadta, — sőhajtott aztán a nemzetes ur és pofon vágta Muncurkót, — azért hoztalak a városba, hogy felgyujtsad a szállodát?

... Gyerekek, gyerekek, ide figyeljete! Gyertyalánggal ne játszatok, könnyen tüzet csinálhattok. S ha megnőttök, az időtök, kártyával ne töltsétek, mert pénzt veszteni vétek. De ha mindig jók lesztek, sok habostortát esztek!

Miután a halottaknál nem volt szerencsém, hát az élőkhöz mentem, még pedig oda, ahol a legnagyobb életrealóság van a nagyáruházakba. Ezek között csak kevés különbség van. A Bon Marché Louvre, Printemps, Galeries, Lafayette, Samaritaine mind amerikai méretű kereskedelmi központok, legfeljebb csak abban különböznek egymástól, hogy két vagy három palotában ontják, négy vagy hat emeleten áruikat. Mindegyiken egy-két óra alatt végigszágultam, kivéve az illatszerosztályokat, amelyeken végigszágultam, mert tudni kell, hogy itt Houbigant-t Guelaint épp ugy lehet kapni, mint Cotty-t és Pinaud-t. Mondhatom Önnek, hogy ez a pompás illat még most is a Jean d'orromba van.

Örökös pillanatnyi pénzihiányom folytán nem vehettem csak egy üveget, amely — amilyen szerencsém nekem már van, — kifutotta. Ezután aztán hiába kínálta akár a legszebb elárusító — a bármit is nekem az olyan pomádé, meg szubik volt, mint amilyent a mellette lévő nőiszakaszban árultak.

Nem fére értendő női toilletlekről, itt nagy mértékben és pazaron gondoskodva van. Ahogy mester Poiret, Paquin a városban. Charlotte, Jenny és Drecoll mamákkal gondoskodik a magasabb tizezrek felvetkezéséről, ugy vetkeztetik le itt felruházásuk által az alsóbb valutájukat.

Miután több ízben egy jó kifogással egy nővel voltam a helyeken ruhát próbálni, hát igen sok szabad időmet azzal töltöttem, hogy egyedül is próbálkozzak, de ilyenkor igazán maunequin volt az elhatározás. Kísértős hölgyem, már rég megvette a ruháját, persze a „Jenny“-nél, amikor én még mindig nem „Jenny“-roztam magam a többi helyek legtöbbszörre igazán gyönyörű próbababáit öltöztetéssel szórakoztatni. A kis elkerített fülkében aztán addig forgatta az ember a felöltött ruhát, míg végre megtalálta a kifogást. Így aztán naponta — nevetni fog — időt szakítottam magamnak és addig ment a korszom a kutra, amíg egyszer mégis beleestem egy próbababába, aki az általam keresett, de lehetetlen exotikumnak tartott ruhát mégis prezentálta. Miután itt már igazán csak az az egy kifogásom lehetett, hogy az orra nem tetszik, hát próbára hazavitettem a „feleségemnek“, akinek persze se nem prezentáltam, se nem prezenteltem a ruhát.

No de most zárnom kell, mert a színlap rendelkezése szerint a fél éjféltkor végződő „Nürnbergi Mesterdalmokok“ előadására megyek az operába, amely már ötkor kezdődik és így már arra sincs időm, hogy a kulesot megkeressem, amellyel leveletem szokásomhoz híven jól bezárhatnám.

Jean d'or.

FIAT

automobilok és alkatrészek

Pirelli Pneu Stock

Képviselet:

TICHY EBUARD, autogarage

TIMISOARA

L, Str. Eminescu (Zápolya u.) 6.

Tel.: 11-26 és 11-27.

Butoraimat minden elfogadható árban árusítom készpénzért és részletre is.

Sehol nem létező árak

Egyszerű és finom műbutorok, konyhák, leányszobák. Okvetlen tekintse meg vételkényszer nélkül.

UNGOR műbutorasztalos,

II., Fő-utca 33-35. Telefon 10-71

II., Névtelen-u. 68. Telefon 10-70

